

Weer een stap naar voren

Op weg naar een open en transparante gemeente

Monitor 2025 naar de stand van zaken van de
implementatie van de Wet open overheid

september 2025

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
070 373 83 93

info@vng.nl

September 2025

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Conclusie	3
3.	Verantwoording	4
4.	Bijlage	5
4.1.	Openbaarmaking op verzoek	5
4.2.	Actieve Openbaarmaking	10
4.3.	Informatiehuishouding	11

1. Inleiding

De Wet open overheid (Woo) is meer dan een juridische verplichting: het is een belofte aan de samenleving om een meer open en transparante overheid te zijn. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (GR-en) hebben deze belofte omarmd en zijn in 2025 zichtbaar en aantoonbaar verder gekomen in de transitie naar een transparante, betrouwbare en digitaal volwassen overheid. Dat is de belangrijkste conclusie uit de monitor 'implementatie Wet open overheid bij gemeenten en GR-en' van dit jaar.

In het voorjaar van 2025 is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) voor de tweede keer een vragenlijst uitgezet onder alle gemeenten en GR-en om inzicht te krijgen in de implementatie van de Woo en het op orde krijgen van de informatiehuishouding. De resultaten van deze vragenlijst zijn geanalyseerd aan de hand van drie pijlers: openbaarmaking op verzoek, actieve openbaarmaking, informatiehuishouding.

De uitkomsten laten zien dat gemeenten de verplichtingen uit de Woo niet benaderen als losstaande verplichtingen, maar als onderdeel van een bredere beweging richting meer strategisch informatiebeheer in het belang van de maatschappij. De keuzes die gemeenten maken in het inrichten van hun processen, het toepassen van standaarden en het beleggen van verantwoordelijkheden, getuigen van een gedeeld besef dat informatie een kernmiddel is voor goed bestuur, publieke verantwoording en maatschappelijke verbinding.

2. Conclusie

De resultaten van deze monitor laten zien dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in 2025 betekenisvolle stappen hebben gezet in de uitvoering van de Wet open overheid. De Woo wordt niet langer gezien als een losse verplichting, maar als een kans om de informatiehuishouding structureel te verbeteren en transparantie duurzaam te verankeren in de organisatie.

Uit de gegevens van dit jaar blijkt dat gemeenten en GR-en ten opzichte van vorig jaar meer verantwoordelijkheid nemen. In het merendeel van de organisaties is de regie op openbaarmaking en informatiebeheer duidelijk belegd. Daarnaast is er meer geïnvesteerd in technische oplossingen voor actieve openbaarmaking en steeds meer gemeenten maken gebruik van standaarden voor metadata, archivering van e-mail en tekstberichten en kwaliteitssystemen. Ook het aantal organisaties dat beschikt over een e-depotvoorziening groeit gestaag.

Tegelijkertijd is er realisme. Gemeenten en GR-en beoordelen hun eigen informatiehuishouding gemiddeld met een 2,8 op een schaal van 1 tot 5. Dat is geen teken van achterstand, maar van bewustzijn: gemeenten en GR-en weten wat er nodig is, en waar de verbeterpunten liggen. Denk aan het integraal toepassen van selectielijsten, het opstellen van informatiebeheerplannen en het beter borgen van e-mail- en tekstberichtarchivering.

Wat deze monitor vooral laat zien, is dat gemeenten collectief in beweging zijn. Er wordt samengewerkt aan standaarden, kennis gedeeld en gezamenlijk gestuurd op kwaliteit. Die gezamenlijke uitvoeringskracht is een belangrijke succesfactor, en kan op termijn een succesformule worden voor de hele overheid.

De uitkomsten van de monitor van dit jaar laten zien dat gemeenten en GR-en klaar zijn voor de volgende stap in het realiseren van een open overheid. Met gerichte ondersteuning – inhoudelijk, financieel en beleidsmatig – kunnen zij hun rol als transparante, toegankelijke en democratisch verantwoorde overheid verder versterken. Samen met de andere overheden, en in dienst van de samenleving.

3. Verantwoording

De monitor is een digitale vragenlijst die bij 342 gemeenten en 420 gemeenschappelijke regelingen is uitgezet via de bij de VNG bekende Woo-projectleider of -contactpersoon. Naast het meten van de implementatie van de Woo geven de uitkomsten uit de vragenlijst inzicht in de voortgang van het [VNG meerjarenplan om de Woo bij gemeenten te implementeren](#). Om het maximaal aantal betrokkenen te bereiken hebben we ook via het [Forum Grip op Informatie](#) en het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) opgeroepen om mee te doen aan de monitoring. Daarnaast hebben we na afloop van de reactietermijn zoveel mogelijk gemeenten gebeld die nog niet hadden gereageerd. Uiteindelijk hebben 350 organisaties, waarvan 244 gemeenten en 106 GR-en, de vragenlijst ingevuld. Dit is een toename van 123 ten opzichte van vorig jaar. Omdat een aantal gemeenschappelijke regelingen namens meerdere gemeenten werken hebben zij deze vragenlijst ook namens deze gemeenten ingevuld. Hierdoor wordt in de bijlage gerekend met 326 individuele antwoorden.

Het aankomend najaar wordt een nieuwe versie van het meerjarenplan opgeleverd. De uitkomsten van deze monitor helpen de VNG bij het opstellen van dit nieuwe meerjarenplan. Daarbij heeft de VNG de nadrukkelijke intentie om voor meer samenhang te zorgen tussen de meerjarenplannen van de VNG en die van de andere overheden. Dit is in lijn met het advies “Alles is niets” van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding en de gezamenlijke reactie die hierop werd gegeven.

De monitor wordt gedurende de looptijd van het meerjarenplan jaarlijks uitgevoerd en dit was de derde keer. Vanaf de eerste monitor vragen we als koepels van de gemeenten, provincies (IPO) en waterschappen (UvW) al dezelfde data bij onze leden uit met dezelfde vragenlijsten. Dit maakt het mogelijk uitkomsten te vergelijken. Elke koepel openbaart deze informatie op het eigen platform. Voor VNG gaat dit via [waarstaatjegemeente.nl](#), waar sinds vorig jaar ook de data van gemeenschappelijke regelingen staan. Het is mogelijk om organisaties met elkaar te vergelijken en op onderdelen inzicht te krijgen over het verbeteren van de openbaarheid en de informatiehuishouding.

4. Bijlage

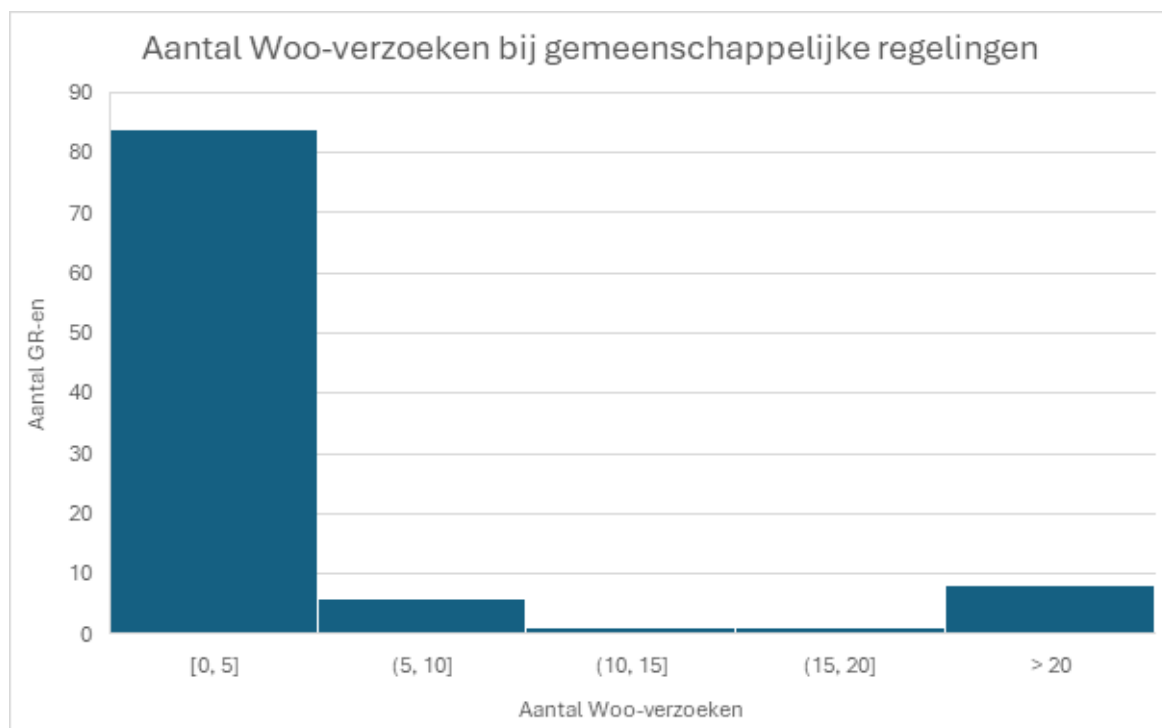
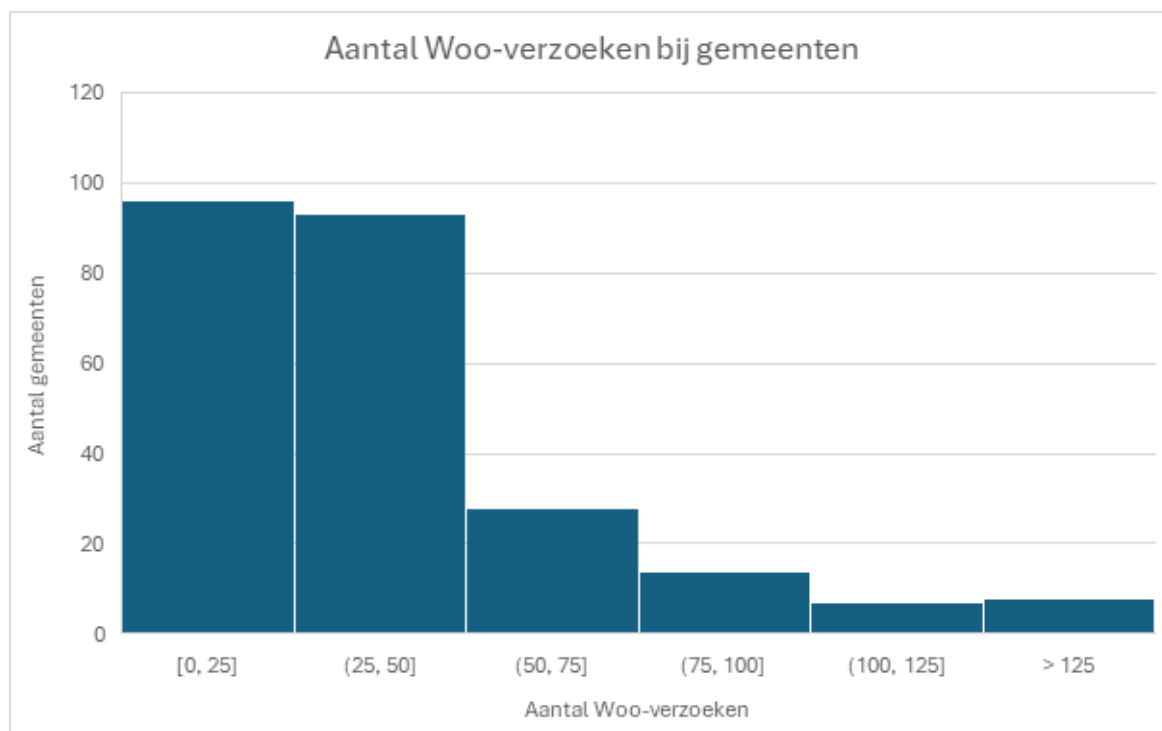
4.1. Openbaarmaking op verzoek

Als een burger, bedrijf of journalist een overheidsorganisatie vraagt om informatie openbaar te maken, dan noemen we dat ‘openbaar maken op verzoek’. In artikel 4.1. van de Woo is vastgelegd dat iedereen bij de overheid informatie kan opvragen via een Woo-verzoek. De overheid heeft dan vier weken de tijd om de gevraagd informatie te verstrekken. Voor een groot of complex verzoek geldt een termijn van zes weken of er kan in samenspraak met de verzoeker een afwijkende termijn worden bepaald.

Omdat de vraagstelling over het aantal ontvangen Woo-verzoeken is veranderd kan er geen exacte vergelijking met voorgaande jaren worden gemaakt, maar op basis van de gegevens uit de monitor van dit jaar kan geconstateerd worden dat gemeenten en GR-en veel vaker hun Woo-verzoek tijdig afhandelen, gemiddeld genomen worden 74% van alle Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Ook maken gemeenten en GR-en meer gebruik van de mogelijkheid om contact op te nemen met de verzoeker om een precisering van het verzoek, gemiddeld genomen wordt bij 37% van alle verzoeken contact opgenomen met de verzoeker. De uitkomsten van de monitor laten nog wel zien dat er grote verschillen blijven bestaan tussen het aantal Woo-verzoeken dat gemeenschappelijke regelingen en gemeenten ontvangen. Ook is er een duidelijk verband tussen het aantal Woo-verzoeken en het percentage tijdige afhandeling. Zodra het aantal Woo-verzoeken toenemen neemt het percentage van Woo-verzoeken welke tijdig worden afgehandeld af.

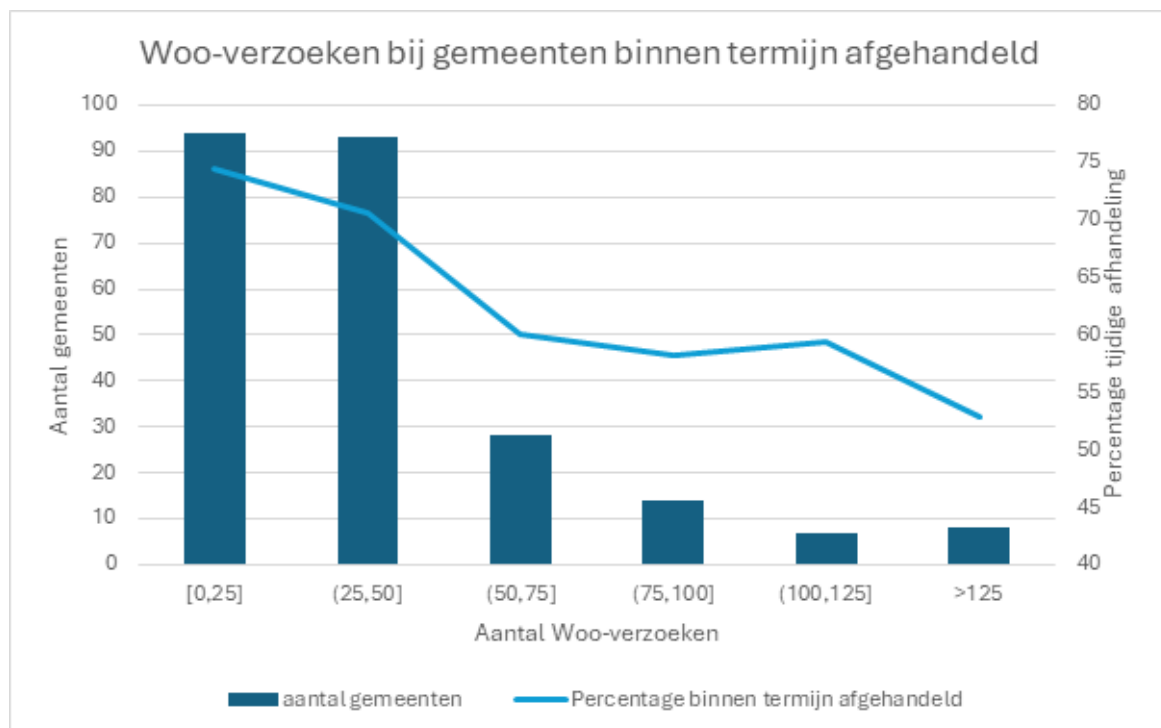
4.1.1. Aantal Woo-verzoeken ontvangen in 2024

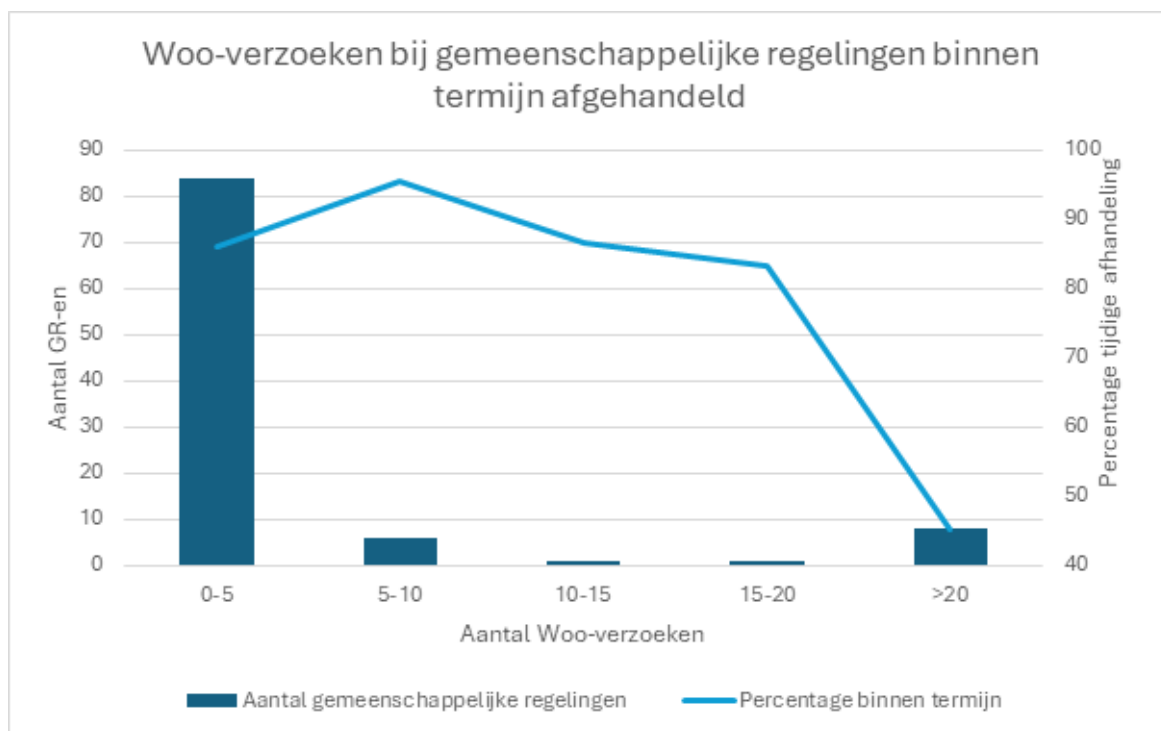
Hoeveel Woo-verzoeken zijn er in 2024 in uw organisatie binnengekomen van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024? Hierbij maakt het niet uit of het eerst een ander soort verzoek was. Als het later een ander soort verzoek (bv informatieverzoek) is geworden telt hij niet mee. Wij verstaan onder een Woo-verzoek die verzoeken waarop een Woo besluit is genomen.

4.1.2. Afhandeling binnen gestelde termijn

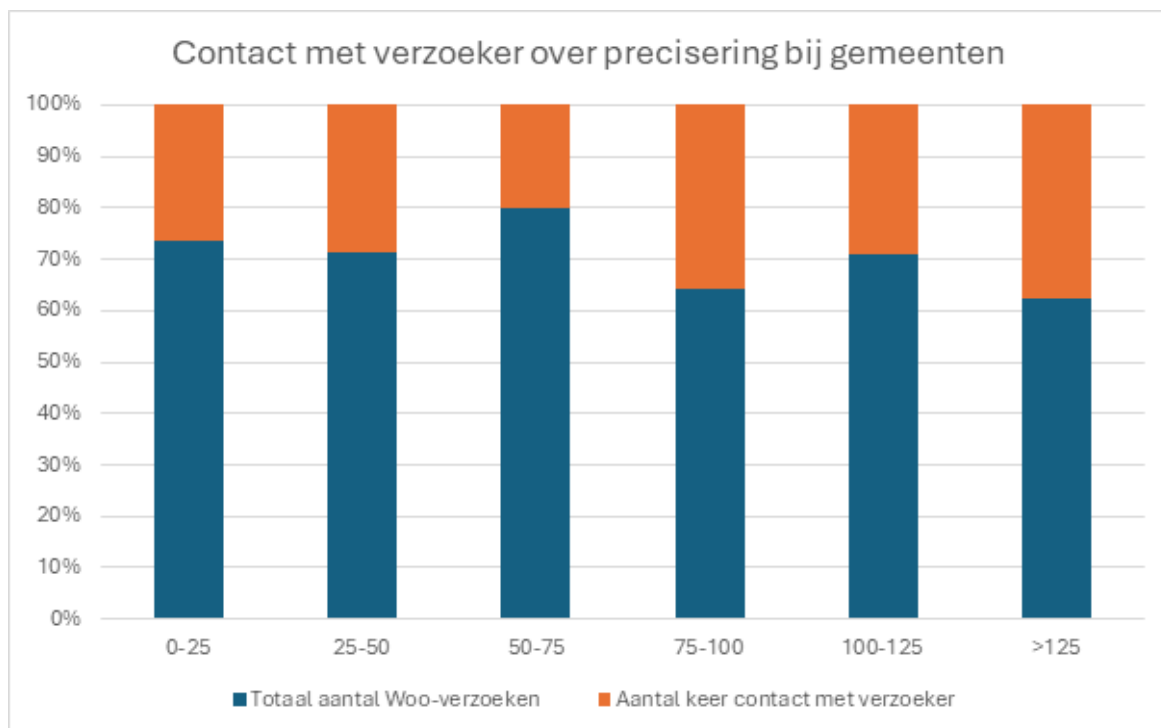
Hoeveel van het hierboven opgegeven aantal Woo-verzoeken werden binnen de gestelde termijn afgehandeld? Naast de 6 weken termijn is het ook toegestaan in overleg met verzoeker een andere termijn af te spreken. In beide geval is het dan binnen de gestelde termijn.

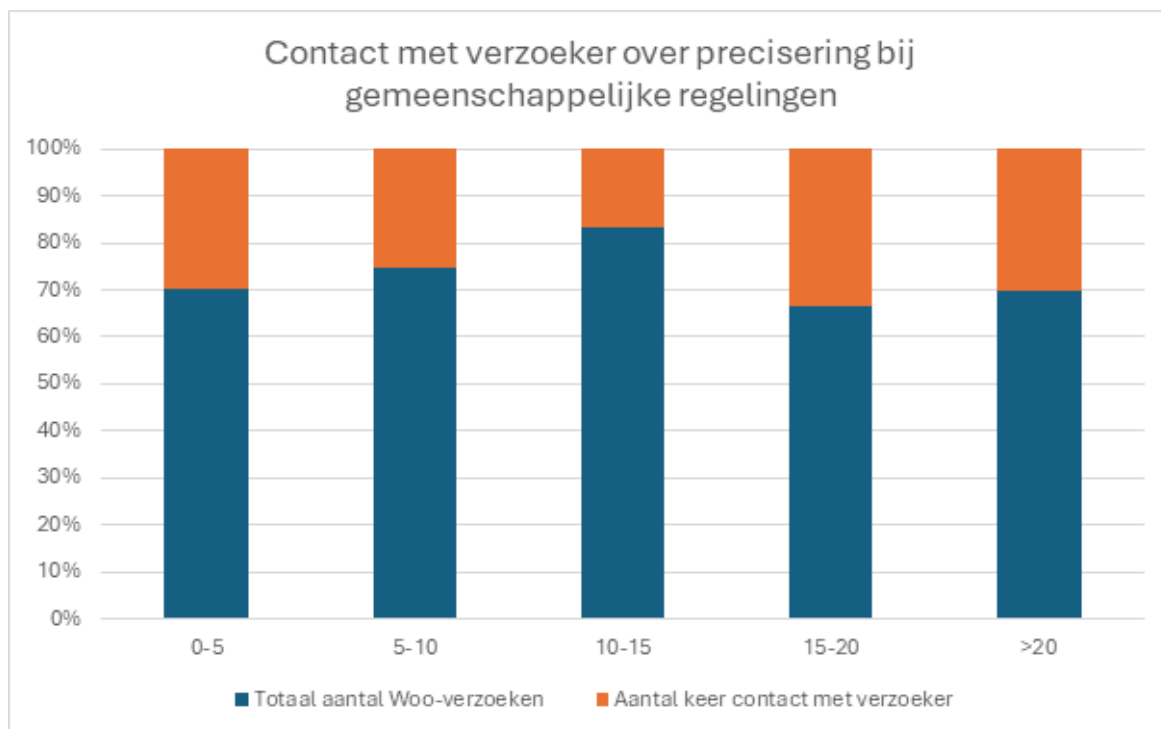

4.1.3. Contact met verzoeker over precisering

Bij hoeveel van de eerdergenoemde aantal verzoeken is contact opgenomen met de verzoeker over de precisering van het verzoek?

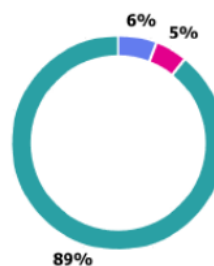

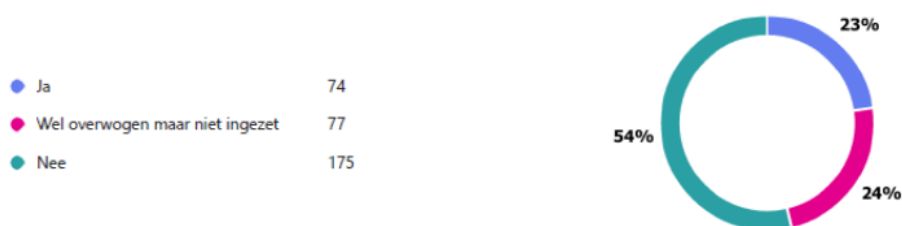
4.1.4. Toepassing van bepalingen uit de Woo

Heeft uw organisatie in 2024 onder voorwaarden toegang gegeven tot niet-openbare informatie (artikel 5.7 Woo)?

Ja	19
Wel overwogen maar niet ingezet	16
Nee	291

Heeft uw organisatie sinds de inwerkingtreding van de Woo de antimisbruikbepaling (4.6 Woo) wel eens overwogen of ingezet?

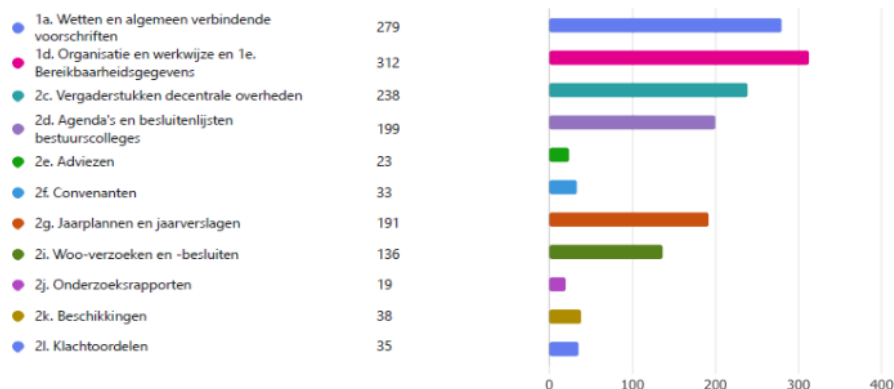

4.2. Actieve Openbaarmaking

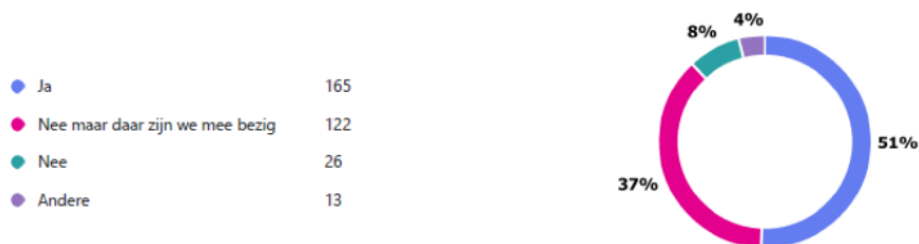
In artikel 3.3 van de Woo is geregeld dat overheidsorganen documenten behorende tot zeventien informatiecategorieën actief openbaar moeten maken. Deze documenten moeten via een door de minister in stand gehouden digitale infrastructuur (de Generieke Woo-voorziening) online gepubliceerd worden. Sinds 1 november 2024 zijn gemeenten en GR-en verplicht om documenten behorende tot de eerste vijf informatiecategorieën actief openbaar te maken. De wettelijke verplichting om de volgende informatiecategorieën actief openbaar te maken zal gefaseerd in werking treden op een door de Minister van Binnenlandse Zaken nader te bepalen moment.

Uit de monitor van dit jaar blijkt dat gemeenten steeds meer informatie actief openbaar maken. Hiermee lopen ze vooruit op de inwerkingtreding van de wettelijke verplichting. De gegevens uit de monitor laten zien dat gemeenten veel verschillende oplossingen hebben om informatie actief openbaar te maken en dat zij een duidelijke voorkeur hebben om deze oplossingen te integreren in hun bestaande systemen.

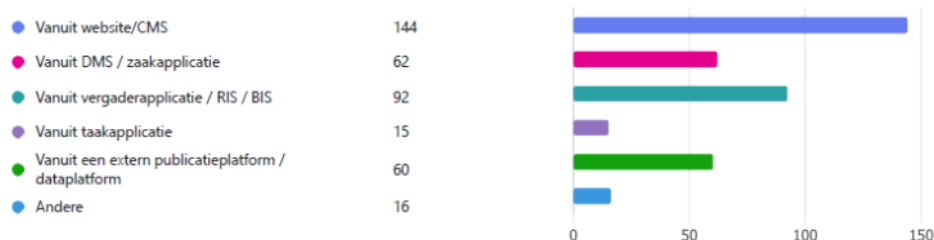
4.2.1. Informatiecategorieën die actief openbaar worden gemaakt

4.2.2. Technische oplossingen voor actieve openbaarmaking

4.2.3. Type oplossing (meerdere antwoorden mogelijk)

4.3. Informatiehuishouding

Met actuele, toegankelijke en betrouwbare informatie kan de overheid sneller besluiten nemen, beter beleid maken, verantwoording afleggen aan de samenleving en kunnen inwoners hun rechten uitoefenen. Informatie is daarmee een essentiële bouwsteen voor het herstel van vertrouwen tussen overheid en maatschappij, en vormt de zuurstof van een goed functionerende democratie. De Woo verplicht overheidsorganen daarom om hun digitale informatiehuishouding op orde te brengen. Hiertoe moeten overheidsorganen een meerjarenplan opstellen met langetermijndoelen waarmee de wijze waarop digitale documenten worden vervaardigd, geordend, bewaard, vernietigd en ontsloten verbeterd kan worden. Namens de gemeenten en GR-en heeft de VNG dit plan opgesteld. De antwoorden uit de monitor geven een beeld hoe het gaat met het verbeteren van de gemeentelijke informatiehuishouding.

De gegevens uit de monitor van dit jaar laten zien dat dat gemeenten en GR-en ten opzichte van vorig jaar meer regie voeren op het op orde krijgen van de informatiehuishouding door meer gebruik te maken van standaarden, het opstellen van informatiebeheerplannen en er wordt hard gewerkt aan het toepassen van de selectielijst over alle informatie. Ook het aantal organisaties dat beschikt over een e-depotvoorziening groeit gestaag.

Tegelijkertijd is er realisme. Gemeenten en GR-en beoordelen hun eigen informatiehuishouding gemiddeld met een 2,8 op een schaal van 1 tot 5. Dat is geen teken van achterstand, maar van bewustzijn: gemeenten en GR-en weten wat er nodig is, en waar de verbeterpunten liggen.

4.3.1. Zelfbeoordeling informatiehuishouding (schaal 1–5)

4.3.2. Gebruik van metagegevensschema's

Metagegevens zijn belangrijk voor het snel terugvinden van informatie. Het gebruik van een metagegevensschema is verplicht vanuit de Archiefwet. Heeft uw organisatie een metagegevensschema?

4.3.3. Kwaliteitssystemen in gebruik

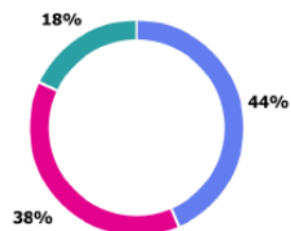
Om te controleren of de kwaliteit van de informatie op orde is wordt vanuit de Archiefwet het gebruik van een kwaliteitssysteem verplicht gesteld. Naast KIDO en KIDO light die zijn ontwikkeld hebben organisaties eigen kwaliteitssystemen ontwikkeld. Heeft uw organisatie een kwaliteitssysteem in gebruik?

4.3.4. E-depotvoorziening

Heeft uw organisatie een e-depotvoorziening of is uw organisatie aangesloten op een e-depotvoorziening?

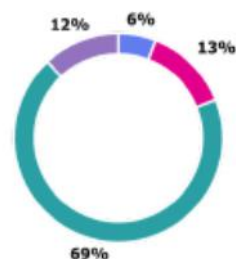
Ja	142
Nee maar we zijn er mee bezig	125
Nee	59

4.3.5. Selectielijst

Is binnen uw organisatie in elke dataset / applicatie de selectielijst / selectie ingevoerd zoals verplicht bij de Archiefwet? Indien dit goed ingeregeld is er sprake van informatie onder beheer hebben. Elke dataset / applicatie is inclusief persoonlijke netwerkdirectories, TEAMS en niet-toegankelijke mailboxen.

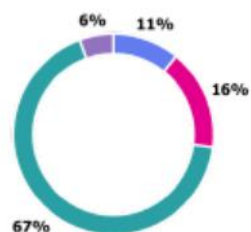
Ja in elke dataset / applicatie	19
Nee, alleen over wat wij relevante data vinden	43
Nee maar we zijn er mee bezig	225
Nee	39

4.3.6. Vernietiging

Heeft u vernietiging geregeld over al uw data en documenten?

Ja over alle data en documenten	35
Nee alleen over wat wij relevante data en documenten vinden	53
Nee maar we zijn er mee bezig	220
Nee	18

4.3.7. E-mailarchivering

Heeft u beheer geregeld op e-mailarchivering?

4.3.8. Beheer tekstberichten

Heeft u het beheer geregeld op tekstberichten?

4.3.9. Informatiebeheerplan

Om uw informatiehuishouding op orde te kunnen hebben dient u overzicht te hebben over de informatie die er is. Een informatiebeheerplan is hierbij een goed instrument. Een overzicht dient minimaal te bevatten: inzicht in processen, wie is de proceseigenaar van welke applicatie, in welke applicaties staat welke data/documenten en hoe het beheer is geregeld. Heeft u een dergelijk overzicht in uw organisatie?

4.3.10. Anonimiseren

Heeft u tooling ten behoeve van anonimisering?

4.3.11. Zoeken

Heeft u enterprise search tooling om uw gehele informatielandschap te kunnen doorzoeken ten behoeve van onder meer de afhandeling van Woo-verzoeken?

4.3.12. Verantwoordelijkheden belegd binnen de organisatie

